

Izkaša vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Delečniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dob-
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 47.

V Mariboru, dne 19. novembra 1903.

Tečaj XXXVII.

Naši deželni poslanci.

Maribor, dne 17. nov. 1903.

Naš marljiv in natančen poročevalec iz deželnega zbora je vestno zabeleževal v našem listu vse korake štajerskih slovenskih deželnih poslancev, ki so jih storili za blagor svojih volilcev in vsega spodnještajerskega slovenskega naroda. Vsak pravično sodeč človek mora priznati, da so naši deželni poslanci v zadnjem deželnozbornem zasedanju v odsekih in javnih sejah bolj marljivo izvrševali svoje poslanske dolžnosti kakor kedaj poprej. To bo tudi narod pripoznal in jim vsekakor izrekel po volilnih shodih svoje zaupanje.

Naš list je gotovo zadnji, ki bi hotel dežel. poslancem kratiti resnične njih zasluge. Toda mi mislimo, da pospešujemo le dobro stvar, da koristimo vsestranskemu napredku štajerskih Slovencev, ako mirno in stvarno, ne oziraje se na osebe, izrazimo tudi, česar smo pogrešali pri delovanju naših poslancev v deželnem zboru. Enostranskih nas brezdvomno nihče ne bo imenoval, kajti tudi vse njih napore v dežel. zboru smo vestno objavljali v našem listu.

I.

Neovrgljivo je, da naš narod zadnji čas v javnosti zopet bolj krepko in neustrašeno povdarja svoje narodne pravice in pogosteje kaže svojo narodno zavest. Toda živahnejše narodnostno življenje ni našlo odmeva pri naših poslancih, oni so ostali — brez temperamenta,

zaman smo pričakovali odločnejših nastopov. Ali ni med drugim skrajno žalostno, da si izmed vseh osem slovenskih poslancev v teku osemtedenskega deželnozbornskega zasedanja nobeden ne upa izgovoriti slovenske besede? To je neodpustno, in gotovo ga ni odločnega Slovenca, ki bi ne soglašal z nami, da zaslužijo naši poslanci v tem oziru naravnost izjavo splošnega nezaupanja. Doma hitimo govorniki od zborovanja do zborovanja, od bralnega društva do bralnega društva ter vspodbujamo ljudstvo, naj rabi povsodi svoj slovenski jezik. A naši poslanci — — —? Če bo narod moral gledati, da njegova navdušenost ne najde odmeva niti pri njega poslancih, ali se ne bo tudi njega začela lotevati malodušnost in nebržnost?

V nobenem deželnozbn. zasedanju še nismo zasledili, da bi stopili slovenski poslanci s kakim večjim družabno-političnim predlogom pred zbornico. Nemški konservativci imajo vsaj svoja obligatna in zelo pametna predloga o kmetijskih domovih in lovski postavi, naši poslanci nimajo niti kaj sličnega. Pri debati o nagodbeni obnovitvi se ni oglasil noben slovenski poslanec, kakor da bi jim bila vprašanja neznana, ki presegajo meje njih volilnih okrajev.

Kaj je vendar z vrašanjem o upravni samostanosti Sloven. Štajerja? Svoječasno je za to vprašanje urednik našega lista prvi rabil klic »Proč od Gradača!« in od tedaj odmeva ta klic v vsakega zborovanja. A naši poslanci v tej zadevi ne store niti najmanjšega koraka! Poslanci so nekaka

eksekutiva narodnih želj in zahtev, njih dolžnost je, da se trudijo uresničiti ljudske vzore, a glede vprašanja naše samouprave se nič ne zgodi. Ali so morda poslanci nasprotni tej splošni zahtevi? Ali ne vedo najti pravih korakov? To moramo enkrat izvedeti, da vemo uravnati svoje delovanje med ljudstvom! Mi ostanemo seveda na vsak način navdušeni privrženci samouprave v smislu, v katerem smo jo že večkrat razlagali.

Delovanje nemško-nacionalnega voditelja ljutomerskega glavarstva, pl. Rajnerja, njegovega ondotnega komisarja Zofala, ki je opsoval Slovence za »svinjo«, in vernega učenca Rajnerjevega pri mariborskem glavarstvu, pl. Lorange, bi se moralo javno pribiti in osvetliti v dežel. zboru. Mi časniki se zgražamo in razburjamo zaradi njih nasprotnega nam delovanja, gospodje poslanci pa, ki bi morda le kaj dosegli, pa ostajajo hladni, kakor bi se vse to godilo daleč, daleč kje v deveti deželi, in ne v njih volilnih okrajih. Škandal je tudi, kar se je zgodilo v Konjicah pri otvoritvi ondotnega okrajnega glavarstva. Namestnik grf Clary si je dal povabiti vse župane glavarstvenega okraja v Konjice, in ko so prišli tje, poslušati so morali tam dolgočasno grofovo predavanje, ki je bilo popolnoma v tujščini, niti ene slovenske besede ni pravični grf izgovoril ali dal po kom drugem izgovoriti. Kdo bo plačal županom čas, pot in druge stroške za to nepotrebno parado?

Listek.

Prisega v večnost.

(Resnična pripovedka; prevel Ivan Vuk.)

(Dalje.)

»In če vendar ni prazna sanjarija?« rečem. »Kaj pa, če se tako nagloma umrli pobratim duševno živi?«

»Potem je na pobratimstvo pozabil in prelomil prisego!« mi pretrga besedo.

»— in če je njegov duh zvest prijateljstvu in nepremišljeni prisegi, nadaljujem, ter obdaje sedaj naše obližje, ne da bi mi čutili?«

»Nikoli!« reče zamolklo Evald; »in če bi bilo to tudi res, kaj mi to koristi, ako pa ne vem, je-li resnica ali samo domišljija.«

»Kaj pa, ako mu je nemogoče spolniti prisego, morebiti že zato, da bi nam ne škodovalo? Pustita vajinega pokojnega pobratima mirno počivati, odvežita ga njegove prisega, ki bi skrivnosti onega življenja, katerega le vera in upanje razsvetli, tako predrzno razkrila!«

»Jaz se strinjam z vami,« reče Lekold, ki je dosedaj molčal. »Najin tako objokovan prijatelj je isti večer gotovo nosil v sebi že kal smrti, ter imel v njenem obližju temno

slutnjo. Zato ga rad odvežem dane prisega. Ne greniva mu miru, dragi Evald, ampak spoštujva njegov spomin z vedno tesnejšim pobratimstvom!«

»Ha, ha, ha!« nasmeje se Evald, vendar tako prisiljeno in strašno, da so se mi lasje jezili; »še z vedno tesnejšim prijateljstvom — za grob! — ne, ne! Celo leto sem čakal, da se mi pojasni, kar me muči že toliko let. Tako prostovoljno dane prisega in še tako hitro zapечатene s smrtjo ne morem odvezati. Jaz se na to pravico sklicujem! Ako še njegov duh živi, naj ga preganja prokletstvo moje prisega, kjerkoli je, ako je ne spolni!«

»Fej, gospod Evald! Vi ste preveč razburjeni, ker bi drugače ne govorili tako. In zato naj bo to vaše govorjenje brez pomena! — Vi še morebiti hočete ostati, jaz pa grem domov!« rečem jezno in se obrnem k vratom.

»Razburjen?« odgovori mirneje, »da, ker še ima leto le ure. Pa tudi jaz hočem domov, v samoto. Takoj pridem, ako me hočete čakati, le par besed še imam govoriti s prijateljem. Prosim pa, da molčite o tem, kar veste!«

»O tem bodite brez skrbi!« odvrnem in odidem ven; postalo mi je že neznosno v tej družbi. Nagla smrt tega, katerega sedež sem jaz zavzemal, prisega, taka predrznost,

zadnja ura ob letu vezane prisega! Kar gomazelo mi je po hrbtu.

Čez dolgo časa pride Evald in bil je zopet prejšnji veseljak. Prosi me, naj nekoliko potrpi, ker še gresta s prijateljem na grob umrlega. Zopet so mi zleteli mravljinici po hrbtu. Po noči — iti na grob, ob uri prisega! Brrr!

Čez dolgo časa pride Evald bled in z veliko naglico, kakor bi ga notranja moč gnala k meni in reče: »Pojdite, pojdite, voz je že davno naprežen, konji že nočejo več stati; midva morava biti doma, predno bo minula ura!«

Jaz se ustrašim in rečem: »Zakaj tako naglo? Ako smo tako dolgo čakali, se lahko par ur tudi ostanemo.« Ni mi bilo ljubo, da bi sedel sam s tem čudnim človekom in zdelo se mi je, da me zadene mrtvoud, ako zmislim na prisego.

»Jaz ne morem! Konji morajo domov, ker jutri zopet idejo,« odgovori, ne da bi me pogledal. »Hitro, samo to kupico vina še!«

Pri tem je vzel kupico, izpraznil jo dno in planil ven.

Jaz vstopim v voz, tresoč se po vsem telesu. Evald prime za vajeti in v divjem diru je slo po cesti. Bila je krasna jesenska noč, akoravno ni bilo meseca. Milijon zvezd je svetilo tam dol z neba na zemljo, da se